TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö: Talousvaliokunta 21.10.2020

E 116/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus alueellisia valtiontukia koskeviksi suuntaviivoiksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa otsikkoasiassa. KKV esittää lausuntonaan seuraavaa:

Alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen uudistaminen on osa EU:n valtiontukisääntöjen laajempaa toimivuustarkastelua, jonka yhteydessä uudistetaan kaikki keskeiset yritystukia koskevat säännöt. Nykyisten aluetukia koskevien suuntaviivojen voimassaoloa on jatkettu vuoden 2021 loppuun.

Komissio ehdottaa alueellisten investointitukien enimmäistukitasojen korottamista 5 prosenttiyksiköllä sekä vähemmän kehittyneillä a-alueilla että paremmin kehittyneillä c-alueilla. Perusteluna on Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja digitaalistrategian tavoitteiden tukeminen mahdollistamalla lisäkannustimien tarjoaminen yksityisiin investointeihin. Aluetukia koskevien sääntöjen soveltamisala sekä ilmoitusvelvollisuuden piirissä olevien tukien arviointimenettely säilyisivät pääosin ennallaan.

Säännöt mahdollistaisivat alueellisten valtiontukien jossain määrin joustavamman myöntämisen niin Suomessa kuin Suomen kilpailijamaissa. Suomessa alueellista valtiontukia myönnetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, eikä Suomessa ole käytössä alueellisten suuntaviivojen mukaisia tukiohjelmia. Suuntaviivojen uudistaminen vaikuttaisi kuitenkin suoraan myös Suomen yritystukiohjelmiin, sillä suuntaviivoissa määritellyt keskeiset tuen myöntämisen kriteerit tulevat olemaan samat kuin ohjelmakaudella 2022–2027 voimassa olevassa myöhemmin annettavassa ryhmäpoikkeusasetuksessa.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan alueellisten tukien tulisi kohdistua lähinnä yritystoiminnan kasvun, uudistumisen ja innovaatioiden edistämiseen. Lisäksi valtioneuvoston mukaan keskeistä on, että sääntöjen avulla varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset eri jäsenvaltioiden välillä ja minimoidaan riskiä kilpailun vääristymiin sisämarkkinoilla. Lähtökohta on KKV:n arvion mukaan kannatettava.

Valtioneuvosto ei pidä kannatettavana komission ehdottamaa yritysten investointitukien enimmäistukitasojen korottamista 5 prosenttiyksiköllä aluetukikelpoisilla alueilla. Erityisen pidättyvästi valtioneuvosto suhtautuu komission ehdotukseen korottaa investointitukien enimmäistukitasoja myös suurten yritysten osalta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **www.kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ

Valtioneuvoston näkemys vastaa lähtökohtaisesti KKV:n arviota. Olisi todennäköistä, että erityisesti suurille yrityksille myönnettävät aiempaa suuremmat investointituet voisivat vääristää kilpailua tavalla, joka ylittää tukien myöntämisestä aiheutuvat hyödyt. Tukien mahdollisimman tarkka suuntaaminen oikeille yrityksille on tärkeää sekä julkisen talouden kestävyyden että markkinoiden toimivuuden näkökulmasta. Alueellisten tukien haitalliset kilpailuvaikutukset – tuotemarkkinoiden vääristyminen ja tuen sijaintipaikkaa koskevat vaikutukset – ovat todennäköisempiä, kun tuen saajana on suuri yritys.

KKV pitää valtioneuvoston tavoin hyvänä, että komissio esittää aluetukikarttojen väliarviointia vuonna 2024 covid19-pandemian keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutusten huomioimiseksi. Pandemian takia on tehty nopeita ja merkittäviä valtiontukitoimenpiteitä. Yksittäisten tukimuotojen arvioinnin lisäksi myös eri tukimuotojen yhteisvaikutusten selvittäminen on keskeistä mahdollisten kumulatiivisten haittojen havaitsemiseksi.

KKV pitää tärkeänä, että kilpailua eniten vääristävien alueellisten tukien tulisi säilyä valtiontukien ennakkoilmoitusmenettelyn piirissä, kuten valtioneuvosto on perustelumuistiossaan katsonut.

EU:n valtiontukivalvonta kuuluu Euroopan komission toimivaltaan. KKV ei voi kansallisessa kilpailuneutraliteettivalvonnassa puuttua unionin oikeuden mukaisesti ilmoitettuihin ja hyväksyttyihin valtiontukiin, vaikka niiden käyttöönotosta aiheutuisi kansallisesti kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Kansallinen kilpailuneutraliteettivalvonta kohdistuu julkisen sektorin omaan tai sen määräysvallassa olevan yhteisön taloudelliseen toimintaan. Yksityisille yrityksille myönnettävät tuet eivät sen sijaan kuulu KKV:n valvonnan piiriin.

Liisa Vuorio
johtava asiantuntija

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ